

H. Thomas R. Persson

Centra a periferie sportu¹

Zpráva z konference *Centers and Peripheries in Sport*, Univerzita v Malmö, 8.–12. dubna 2010.

Mezi 8. a 12. dubnem 2010 se centrálním dějištěm stala periferie. Událo se tak u příležitosti konference se jménem *Centers and Peripheries in Sport* pořádané Univerzitou v Malmö, na niž se do jižního Švédska sjela řada výzkumníků z celého světa. Ti diskutovali především o dvou tématech současného sportu, rozvoj fotbalu a rozvoj ženského sportu, v částech s názvy *The Development of Football: Commercialization, Culture and Identity* (8.–10. dubna) a *The Development of Women Sport: Separate but not Equal* (10.–12. dubna). Tématem sociálněvědní reflexe za použití konceptů, jako je *gender*, *identita*, *kultura* nebo *governance*, byl primárně fotbal komercializací ovlivňovaný a zároveň komercializaci ovlivňující, praktikovaný v mnoha různých podobách; od amatérské k elitní úrovni, od dětí po seniory, ovlivňován jak kluby tak sportovními asociacemi. Pět intenzivních dnů nabídlo prostor pro přednášky, pracovní setkání, společenské aktivity a navazování kontaktů.

Program konference sestával ze třinácti hlavních přednášek, pěti panelových diskusí a jedenácti tematických prezentačních sekcí. Součástí konference bylo i představení nově ustavené *Světové obce ženského sportu* (*The World Village of Women Sport*).² Celá událost pak vyvrcholila závěrečným kulatým stolem o budoucnosti ženského sportu.

Konferenci svou účastí poctilo celkem třináct uznávaných řečníků, kteří přijeli jak z geograficky blízkého Norska, tak z daleké Austrálie. Konferenci otevřela jedna z klíčových postav současné sociologie sportu, Richard Guilianotti (Durham University), a to příspěvkem „Football and Globalization“, v němž mimo jiné analyzoval systém globálního fotbalu skrze Wallersteinovy kategorie centra a periferie. V souvislosti s loňským Mistrovstvím světa ve fotbale v Jihoafrické republice se vztahem globálního Severu a Jihu dotkla Marion Keim Lees (University of the Western Cape) v příspěvku „Football as Social Development in South Africa“. Přední odborník na sportovní právo Simon Gardiner (Leeds Metropolitan University) vystoupil s příspěvkem „Nationality and Protectionism in Football“. Emotivně, ale zároveň kriticky laděnou reflexi přímé zkušenosti s ženským vrcholovým fotbalem nabídla trenérka amerických mistryň světa Pia Sundhage (U.S. National Team Head Coach, Soccer) v přednášce „Developing Women’s Football: Problems and Challenges“. Několik tezí k sociologii sportu a dětství nastínila Celia Brackenridge (Brunel University) v přednášce „Children’s Rights in Football: Welfare and Work“. Na konferenci vystoupila i šéfredaktorka prestižního časopisu *Sociology of Sport Journal* Pirkko Markula (University of Alberta) s příspěvkem

---

Sociální studia. Katedra sociologie FSS MU, 1/2011. S. 149–151. ISSN 1214-813X.

¹ Detailní shrnutí programu konference je k dispozici na www.centersandperipheriesinsport.org

² *The World Village of Women Sport* byla založena v Malmö s cílem vybudovat nové výzkumné, ale i tréninkové centrum pro sportovkyně z celého světa, viz <http://www.worldvillage.se/sub/blog>

„Power and Gender Discourses in Modern Sport“ a uznávání odborníci na historii sportu, jako Gertrud Pfister s příspěvkem „Muslim Women and Sport“ nebo Martin Polley (University of Southampton) s přednáškou „Sweaters and Swimsuits: Knitting Patterns as Primary Sources for the History of Sport and Gender“. K sociálněvědnímu promýšlení vztahu genderu a sportu přispěli i Jorid Hovden (Norwegian University of Science and Technology) příspěvkem „When Difference Means Inequality. Discourses and Strategies for the Inclusion of Women in Sport“, Kari Fasting (Norwegian School of Sport Sciences) přednáškou „Sport, Gender and Sexual Harassment“, Sigmund Loland (Norwegian School of Sport Sciences) přednáškou „Rethinking Fairness: Genetics, Sex and Gender in Competitive Sport“ a Raewyn Connell (University of Sydney) v prezentaci „Sport, Gender and Globalisation“.

Panelové diskuse se zaměřily na témata jako moc, ekonomie a internacionalizace mužského fotbalu v historické a ekonomické perspektivě, na perspektivy rozvoje švédského mužského fotbalu, lokální fotbalové kultury a kritické aspekty ženského fotbalu. Zvláštní pozornost si zaslouží sekce věnovaná lokálním a globálním trendům ve fotbalové kultuře, v rámci níž byla reflektována kultura fotbalových fanoušků jak z pohledu akademického, v případě přednášky Arve Hjelsetha (Norwegian University of Science and Technology) „The Commercialisation and Glocalisation of Supporter Culture“, tak praktického, v prezentaci Daniely Wurbs (FSE) „Football Supporters Europe, Development of Fans and Culture in Europe“, která odkryla zákulisí advokacie fotbalových fanoušků na evropské úrovni. Velký ohlas pak zaznamenal Fundbergův etnograficky laděný příspěvek „The Everyday Life of Migrated Young Talents in Europe“ o migraci mladých talentovaných švédských fotbalistů přistěhovaleckého původu do Anglie, Nizozemí, Itálie a Německa. Daný příspěvek nejenže nezáměrně otevřel téma, které prolínalo celou konferencí, a to postavení mládeže a dětí ve sportu, ale zároveň a především, skrze pečlivou analýzu hráčské každodennosti dekonstruoval mediálně prezentovaný obraz zahraničních přestupů, rámovaný v termínech jako dobrodružství, šance, příležitost, ekonomická prosperita. Hledal odpovědi na otázky: Co pro dospívajícího chlapce znamená odstěhovat se daleko od své rodiny v cestě za úspěchem v tak raném věku? Jaký to má význam pro jeho dospívání, hodnoty a vzdělávání? Analýza každodenní zkušenosti a pochopení socio-kulturního kontextu byla pro Fundberga cestou k nalezení odpovědi na tyto otázky.

V rámci jedenácti prezentačních bloků byla diskutována témata jako trh a právo, fanoušci, identita, minulost a budoucnost fotbalu, problémy a výzvy ženského fotbalu, organizace ženského elitního fotbalu, gender a tělesnost, gender a praktikování sportu nebo gender, sport a generace. Několik postřehů z českého prostředí (například protesty fanoušků Bohemians 1905) v rámci jedné ze sekcí věnované fotbalovým fanouškům představil Dino Numerato v příspěvku „The Reflexivity of Contemporary Football Fandom“. Optikou konceptu reflexivity analyzoval různé formy fotbalového fanouškovství směřující ke změně, ať už změně podmínek fanoušků v rámci sportovního pole, tak v rámci společnosti.

Konferenci uzavřelo představení organizace *World Village of Women Sport* a závěrečný kulatý stůl s názvem „Separate but Equal?“, jehož se zúčastnili Kari Fasting (Norwegian School of Sport Sciences), Jorid Hovden (Norwegian University of Science and Technology), Malcolm MacLean (University of Gloucestershire) a Raewyn Connell (University of Sydney)

a v němž byla diskutována budoucnost genderových studií a výzvy spjaté s tématy genderu, kterým v blízké budoucnosti budou čelit sportovní asociace.

Shrnout diskusi u kulatého stolu nebo dokonce celou konferenci je téměř nemožné. Povahu konference, jejíž obsah balancoval mezi intelektuálním odstupem a sociální angažovaností, věrně vystihují slova Celie Brackenridge, která u příležitosti uvedení *the World Village of Women Sport* poznamenala: „Byla by to ztráta času, peněz a emocí, pokud by tato iniciativa jednoduše reprodukovala mužský sport nebo to nejhorší z něj. [...] Chtějí ženy ve sportu dosáhnout téhož, co muži? Domnívám se, že odpověď zní ‚ne‘. Ženský sport by měl rozvíjet svůj vlastní étos a neměl by jednoduše aspirovat na to, aby se vyrovnal sportu mužskému.“

Přeložil Dino Numerato